

Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu

140 GODINA PODUČAVANJA POVIJESTI UMJETNOSTI NA SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

Zagreb, 22. studenoga 2018.

**Skup povodom 140 godina podučavanja povijesti
umjetnosti na Sveučilištu u Zagrebu
(1878. – 2018.)**

Izdavač

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za povijest umjetnosti
FF press

Skup povodom 140 godina podučavanja povijesti umjetnosti na
Sveučilištu u Zagrebu (1878. – 2018.)

Program i sažeci izlaganja

Za izdavača

Vesna Vlahović-Štetić

Urednici

Josipa Alviž
Dubravka Botica
Lovorka Magaš Bilandžić
Danko Šourek

Grafičko oblikovanje i priprema za tisak

Marko Maraković

Naklada

100 primjeraka

Tisak

Kolor klinika d.o.o., Zagreb

Skup je održan uz potporu Odsjeka za povijest umjetnosti
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Odsjek za povijest umjetnosti
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

**Skup povodom 140 godina podučavanja povijesti
umjetnosti na Sveučilištu u Zagrebu
(1878. – 2018.)**

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,
Konferencijska dvorana Knjižnice,
četvrtak, 22. studenoga 2018.

Znanstveni odbor skupa

Sanja Cvetnić, Jasna Galjer, Miljenko Jurković

Organizacijski odbor skupa

Josipa Alviž, Dubravka Botica, Lovorka Magaš Bilandžić,
Danko Šourek

Povodom skupa organizirana je izložba **140 godina podučavanja povijesti umjetnosti na Sveučilištu u Zagrebu** koja je postavljena u predvorju Knjižnice Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na izložbi se mogu razgledati plakati na kojima se kroz slikovne i tekstualne priloge predstavlja podučavanje povijesti umjetnosti i djelovanje Odsjeka za povijest umjetnosti od 1878. do 2018. godine.

Koncept i postav izložbe

Josipa Alviž, Dubravka Botica, Lovorka Magaš Bilandžić,
Danko Šourek

Program skupa

10.00 Otvaranje skupa i uvodno izlaganje

dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić, red. prof., dekanica Filozofskog fakulteta

dr. sc. Miljenko Jurković, red. prof., pročelnik Odsjeka za povijest umjetnosti

dr. sc. Dubravka Botica, izv. prof., organizacijski odbor skupa

10.15 – 11.45 Izlaganja (moderator: dr. sc. Josipa Alviž, viši asist.)

dr. sc. Frano Dulibić, red. prof., dr. sc. Miljenko Jurković, red. prof., *O povijesti Odsjeka za povijest umjetnosti*

dr. sc. Dragan Damjanović, izv. prof., *Biskup Strossmayer i osnivanje Stolice za povijest umjetnosti i klasičnu umjetničku arheologiju na Mudroslovnome fakultetu u Zagrebu*

dr. sc. Marko Špikić, izv. prof., *Rasprave profesora Knolla o očuvanju staroga Zagreba*

dr. sc. Danko Šourek, doc., *Zagrebačke teme Željka Jirouška*

dr. sc. Dubravka Botica, izv. prof., *Umjetnost baroka u nastavi i istraživanju Tihomila Stahuljaka na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu*

Stanka

12.15 – 13.30 Izlaganja (moderator: dr. sc. Danko Šourek, doc.)

dr. sc. Sanja Cvetnić, red. prof., *Pater fundator nostri: Grgo Gamulin* (Jelsa, 1910. – Zagreb, 1997.)

dr. sc. Nada Grujić, red. prof., *Sjećanje na Mariju Planić-Lončarić*

dr. sc. Dino Milinović, izv. prof., *Ikonologija na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu*

dr. sc. Zvonko Maković, red. prof., *Vera Horvat Pintarić i Katedra za vizualne komunikacije i dizajn*

dr. sc. Jasmina Nestić, doc., *Povijest metodičke izobrazbe na Od-sjeku za povijest umjetnosti i poveznice s nastavom Likovne umjet-nosti u hrvatskom srednjoškolskom obrazovanju*

dr. sc. Josipa Alviž, viši asist., *Učenje i podučavanje povijesti umjet-nosti u digitalno doba*

Stanka za ručak

15.30 – 16.00 Predstavljanje projekta Hrvatske zaklade za zna-nost *Umjetnost i država u Hrvatskoj od prosvjetiteljstva do danas*, voditelj projekta dr. sc. Dragan Damjanović, izv. prof.

16.00 – 17.00 Okrugli stol *Sadašnjost i budućnost istraživanja povijesti umjetnosti: od povijesnoumjetničke metodologije do inter-disciplinarnog pristupa i uporabe digitalne tehnologije* (moderator: dr. sc. Lovorka Magaš Bilandžić, doc.)

SAŽETCI IZLAGANJA

Josipa Alviž

UČENJE I PODUČAVANJE POVIJESTI UMJETNOSTI U DIGITALNO DOBA

Ubrzani tehnološki razvoj glavni je generator promjena u svim sferama ljudskoga djelovanja te bitno utječe i na nove trendove i mogućnosti u području odgoja i obrazovanja poput personalizacije i individualizacije učenja, multimodalnosti i igrifikacije, problemskoga i projektnoga učenja, **open source** učenja, cjeloživotnoga i neformalnoga obrazovanja i sl. Stvarna implementacija brojnih novina koje računalna revolucija donosi, a koje se smatraju nezaobilaznim dijelom suvremenoga obrazovanja, predstavlja veliki izazov za sve sudionike obrazovnoga procesa s obzirom da zahtijeva razvijanje kompetencija koje često prelaze granice uže stručnosti pojedinca. Stjecanje ovih kompetencija izravno ovisi o dostupnoj podršci koja uključuje i čvršću međuinstitucionalnu povezanost, odnosno umrežavanje pojedinaca različitih stručnih profila. U izlaganju će se suvremeni obrazovni trendovi te mogućnosti i zahtjevi koje oni donose predstaviti kroz prizmu učenja i podučavanja povijesti umjetnosti na visokoškolskoj i srednjoškolskoj razini, ali i na primjerima neformalnoga **on line** obrazovanja i **open source** učenja. S obzirom da povijest umjetnosti od njezina utemeljenja obilježava čvrsta sprega s dostupnim tehnološkim izumima, kako u istraživačkom, odnosno metodološkom smislu, tako i u edukativnom pogledu, u izlaganju će se osvijetliti nove mogućnosti preplitanja struke i tehnologije u domeni obrazovanja na odabranim inozemnim i hrvatskim primjerima.

Dubravka Botica

**UMJETNOST BAROKA U NASTAVI I ISTRAŽIVANJU TIHOMILA
STAHULJAKA NA ODSJEKU ZA POVIJEST UMJETNOSTI FILO-
ZOFSKOG FAKULTETA U ZAGREBU**

Tihomil Stahuljak (1918. – 2007.) jedan je od važnijih hrvatskih povjesničara umjetnosti 20. stoljeća. U novije vrijeme pažnju je privukla njegova iznimno značajna zbirka koju je godinama prikupljao, a koja sadrži vrijednu dokumentaciju o hrvatskoj umjetnosti, posebno arhitekturi baroka i 19. stoljeća. Istraživački interesi Tihomila Stahuljaka bili su širokog raspona, a djelatnost konzervatora usmjerila ga je na proučavanje baštine kontinentalne Hrvatske od srednjeg vijeka do 19. stoljeća. Od 1956. godine predavao je na Odsjeku za povijest umjetnosti na zagrebačkom Filozofskom fakultetu. U nastavi i radu sa studentima posebnu je pažnju posvetio istraživanju baroknog razdoblja. Na temelju brojnih bilješki koje se nalaze u njegovoj zbirci, danas u vlasništvu kolekcionara Jure Gašparca, u ovome izlaganju bit će razmotrena njegova nastavna djelatnost, metode rada sa studentima te teme koje je obrađivao.

Sanja Cvetnić

**PATER FUNDATOR NOSTRI: GRGO GAMULIN
(JELSA, 1910. – ZAGREB, 1997.)**

U rubrici osnivača poslijeratnoga studija povijesti umjetnosti Grgi Gamulinu pripada posebno mjesto. Sveučilišni profesor, trajno zaneseni povijesno-umjetnički istraživač, književnik, likovni kritičar i publicist preko dva desetljeća je cikličkim predavanjima iz predmeta umjetnosti novoga vijeka uvodio naraštaje studenata u stilske i atributivne labirinte od Giotta do Glihe. Taj formativni kolegij i opseg ispita, kao i nastavni ugled Grge Gamulina, ostavili su duboki trag u studiju povijesti umjetnosti na različite načine: i kroz udžbeničku literaturu (skripte) na hrvatskom jeziku na Odsjeku, što ih je sâm sastavio, kroz odabir tema diplomskih i doktorskih studija, kroz strast

prema atributivnim detekcijama, ali i kroz predavačku – katkada i dramsku – vještinu.

Dragan Damjanović

BISKUP STROSSMAYER I OSNIVANJE STOLICE ZA PОВIEST UMJETNOSTI I KLASIČNU UMJETNIČKU ARKEOLOGIJU NA MUDROSLOVNOME FAKULTETU U ZAGREBU

Od početka 1860-ih do sredine 1880-ih osoba koja je nesumnjivo najviše obilježila hrvatsku kulturnu povijest bio je đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer. U tom vremenu, obilježenome u cijeloj Europi osnivanjem brojnih nacionalnih institucija, u Hrvatskoj je upravo on bio najvažniji osnivač. U povijesti hrvatske umjetnosti i u povijesti hrvatske povijesti umjetnosti odigrao je također ključnu ulogu, kao mecena umjetnika, kao (amaterski) likovni kritičar i konačno kao jedan od najzaslužnijih ljudi za osnivanje *Stolice (katedre) za poviest umjetnosti i klasičnu umjetničku arkeologiju* pri Sveučilištu Franje Josipa I. u Zagrebu. Ideju o potrebi osnivanja ove institucije biskup Strossmayer dobio je zahvaljujući kontaktima s profesorom povijesti umjetnosti na Sveučilištu u Beču Rudolfom von Eitelbergerom. Kao pravu osobu koja bi trebala postati profesorom povijesti umjetnosti u Zagrebu Strossmayer je prepoznao Eitelbergerova studenta Isidora (Isu) Kršnjavog. Svojim političkim vezama unutar tadašnje hrvatske vlade, ponajprije preko kontakata s banom Ivanom Mažuranićem, uspio je ishoditi, nakon dvije i pol godine nastojanja, imenovanje Kršnjavog u studenom 1877. godine. Kršnjavi je imenovan za profesora povijesti umjetnosti i klasične umjetničke arheologije na Sveučilištu u Zagrebu, doduše ne pri Bogoslovnome, kako je prvotno želio i na kojoj će Kršnjavi također predavati, već pri Mudroslovnom (Filozofskom) fakultetu. S predavanjima će započeti početkom ožujka sljedeće, 1878. godine. Kršnjavijeva će Katedra kasnije prerasti u Odsjek za povijest umjetnosti i Odsjek za arheologiju pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu te postati ishodišnom institucijom za obrazovanje na polju povijesti umjetnosti i arheologije u Hrvatskoj.

Nada Grujić

SJEĆANJE NA MARIJU PLANIĆ-LONČARIĆ

Marija Planić-Lončarić, koja je od 1958. radila kao analitičar-vježbenik u Urbanističkom institutu SR Hrvatske, postala je asistenticom profesora Milana Preloga 1961. godine. Sve do 1982. godine na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu držala je seminare i predavanja o urbanizmu i arhitekturi. No važnija je od toga bila njezina uloga voditeljice terenske nastave. Radilo se o obradi mnogih naselja u Istri, na otocima Kvarnera i srednje Dalmacije, a od 1962. godine i evidentiranju svih spomenika na dubrovačkom području. U okviru suradnje s Urbanističkim institutom sudjelovala je u izradi regionalnih i prostornih planova Istre, južnog Jadrana i gornjeg Jadrana. Uloga Marije Planić-Lončarić bila je nezamjenjiva – kako u organizaciji rada tako i u provjeri rezultata. Terenska nastava u kojoj je tijekom godina sudjelovao veliki broj studenata odrazila se i na njihov daljnji znanstveni rad.

Miljenko Jurković

Frano Dulibić

POVIJEST ODSJEKA ZA POVIJEST UMJETNOSTI

Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, kao najstarija i najutjecajnija institucija koja formira nove naraštaje povjesničara umjetnosti tijekom stotinu i četrdeset godina, doživio je čitav niz promjena. Od Izidora Kršnjavog, osnivača Odsjeka za povijest umjetnosti, razmatrane su sve faze u razvoju jednog od najstarijih odsjeka Filozofskog fakulteta, sve do ove akademske godine. Kritički se razmatra doprinos pojedinih profesora kao i kontekst vremena u kojem oni djeluju. Posebno je apostrofirana utjecaj bečke škole povijesti umjetnosti kao i promjene u metodologiji rada i odgajanja novih generacija. Na temelju arhivskih podataka rekonstruiraju se male portretne studije pojedinih profesora i znače-

nje njihova pedagoškog doprinosa. Promjene u tehničkom aspektu posebno su važne u posljednja tri desetljeća s obzirom na prelazak na digitalnu tehnologiju kao i gotovo podjednako radikalne promjene do koje je došlo usvajanjem bolonjskog studijskog programa. Detektirane promjene otvaraju pitanja ključna za budući razvoj struke.

Zvonko Maković

**VERA HORVAT PINTARIĆ I KATEDRA ZA VIZUALNE
KOMUNIKACIJE I DIZAJN**

Vera Horvat Pintarić bila je dugogodišnja profesorica povijesti umjetnosti na zagrebačkom Filozofskom fakultetu na koji dolazi odmah nakon diplomiranja (1951.) i dobiva mjesto asistentice na Odsjeku za povijest umjetnosti gdje je isprva vodila kolegij *Morfologija stila* u kome je tumačila stilove kroz povijest umjetnosti. Doktorirala je s temom baroknoga kipara Francesca Robbe i na temelju toga objavila istoimenu monografiju (1961.).

Paralelno s radom na Fakultetu, Vera Horvat Pintarić je sustavno objavljivala likovne kritike i zarana se nametnula kao ključna kritičarska ličnost, a njezini su tekstovi bili važni i s informativnoga aspekta, osobito oni posvećeni velikim međunarodnim izložbama, te je 1957. godine dobila nagradu za kritiku koju je dodjeljivao Venecijanski bijenale. Ta je nagrada stvorila mogućnosti za međunarodnu afirmaciju, za objavljivanje u uglednim časopisima, gostovanja na simpozijima, izložbama i sveučilištima širom svijeta. Godine 1967. osnovala je Katedru za vizualne komunikacije i dizajn, a prva se u našoj sredini počela teorijski baviti područjima koja su se smatrala marginalnima (strip, plakat, televizija, masovne komunikacije) i uvela ih u akademsku zajednicu. Vera Horvat Pintarić otvarala je time nova područja koja su širila granice likovne umjetnosti. Bila je među pionirima u globalnome smislu te riječi: upozoravala je na važnost računala u vizualnoj kulturi, istraživala je ulogu televizije, kako s aspekta vizualnih medija tako i u njezinu političkome i općekulturnome značenju. Njezini radovi posvećeni stripu odigrali su

iznimno značajnu ulogu u razumijevanju ovoga popularnog medija. Bila je voditeljica i autorica brojnih emisija obrazovnog programa RTV Zagreb, članica mnogobrojnih žirija i komisija u Švicarskoj, Austriji, Njemačkoj, Sjedinjenim Američkim Državama, Francuskoj, Italiji i Poljskoj. Objavila je više knjiga, od kojih su neke izašle u inozemstvu, a za svoj je rad primila niz uglednih nagrada: Nagradu Grada Zagreba (2002.), Državnu nagradu za znanost za životno djelo (2004.), a 2014. godine Odlikovanje Predsjednika Republike Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića. Redovita je članica HAZU-a.

Dino Milinović

IKONOLOGIJA NA ODSJEKU ZA POVIJEST UMJETNOSTI FILOZOFSKOG FAKULTETA U ZAGREBU

Na nedavno održanom 4. kongresu hrvatskih povjesničara umjetnosti (Zagreb, 2016.), sudionici su opetovano isticali važnost metode ikonologije za razvoj povijesti umjetnosti općenito. Obilježavanje 140 godina duge povijesti naše discipline na zagrebačkom Sveučilištu – što je iznimno bogata tradicija u europskim okvirima kojom se moramo ponositi – prigoda je da razmotrimo pojavu i ulogu metode u programu Odsjeka za povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Pritom se ističe lik i djelo Radovana Ivančevića koji je prvi sustavno uveo metodu u nastavni program Odsjeka, učinivši kolegij *Uvod u ikonologiju* jednim od omiljenih među studentima, a tekst istoga naslova u *Leksikonu ikonografije, simbolike i liturgike zapadnoga kršćanstva* (prvo izdanje 1979.) nezaobilaznim dijelom ispitne literature. Radovanu Ivančeviću je prije nekoliko godina bio posvećen znanstveni simpozij u organizaciji Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske (Zagreb, 2014.), pa ćemo ovom prigodom ponoviti i neke stvari već izrečene na tome skupu. Ipak, potrebno je istaknuti da znanstveni potencijal ikonološkog pristupa u interpretaciji likovnoga djela, kao i naglasak na povijesti umjetnosti kao humanističkoj disciplini, ostaju neki od temeljnih postulata

u nastavi i programu Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu na početku 21. stoljeća.

Jasmina Nestić

POVIJEST METODIČKE IZOBRAZBE NA ODSJEKU ZA POVIJEST UMJETNOSTI I POVEZNICE S NASTAVOM LIKOVNE UMJETNOSTI U HRVATSKOM SREDNJOŠKOLSKOM OBRAZOVANJU

Iako je Katedra za metodiku nastave povijesti umjetnosti osnovana tek u ak. god. 1978./1979., metodička izobrazba budućih profesora likovne umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu u to je vrijeme bila već duboko ukorijenjena unutar samoga studija povijesti umjetnosti. Prvotno je kolegij *Metodika* za studente povijesti umjetnosti kroz cijelo šesto desetljeće 20. stoljeća izvodio metodičar i likovni umjetnik Ante Kuman, kao honorarni nastavnik Pedagoškog instituta Filozofskog fakulteta. Od ak. god. 1965./1966. na Odsjeku za povijest umjetnosti nastavu iz kolegija *Metodika povijesti umjetnosti* predaje Jadranka Damjanov, kontinuirano sve do umirovljenja 2002. godine. U izlaganju će naglasak biti stavljen na njihov pedagoški rad i na početke organizirane metodičke izobrazbe na Odsjeku za povijest umjetnosti. S obzirom na to da su se gotovo istovremeno događale i velike promjene unutar organizacije i usustavljenja srednjoškolskoga nastavnog predmeta *Likovna umjetnost*, a kojima su doprinijeli upravo profesori Odsjeka, posebice Milan Prelog i Jadranka Damjanov, u izlaganju će biti istaknuti i pojedini segmenti važni za cjelovito shvaćanje veza između visokoškolske i srednjoškolske razine u pogledu povijesti poučavanja povijesti umjetnosti u Hrvatskoj.

Danko Šourek

ZAGREBAČKE TEME ŽELJKA JIROUŠEKA

Na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Željko Jiroušek proveo je cijeli radni vijek: od 1935.

godine kao volonter, zatim od 1938. godine kao asistent vježbenik, docent (1946.), viši znanstveni suradnik (1970.), izvanredni profesor (1978.), te naposljetku, od 1979. do umirovljenja 1982. godine, znanstveni savjetnik. Na Filozofskom je fakultetu i doktorirao s tezom o povijesnoumjetničkoj baštini nekoć isusovačke crkve sv. Katarine na zagrebačkom Gradecu (1946.). Iako će najveći dio svoga nastavničkoga rada provesti na Katedri za povijest umjetnosti srednjega vijeka, istraživački interes Željka Jirouška od samoga je početka bio usmjeren na razdoblje baroka, topografski usredotočen na neke od ključnih spomeničkih cjelina Zagreba. Osim najvažnijem sačuvanom spomeniku zagrebačkoga baroka – crkvi sv. Katarine Aleksandrijske – Željko Jiroušek posvetio se tako zagrebačkim djelima ljubljanskoga kipara Francesca Robbe (1937.), nekadašnjoj pavlinskoj crkvi i samostanu u Remetama (1938.), zagrebačkom slikaru Bernardu Bobiću (1939.) i bivšem kapucinskom sklopu na Griču (1941.). Nekolicinom priloga osvrnuo se i na ostatke umjetničke opreme stare zagrebačke katedrale: barokne oltare (1939.), tragove gotičke skulpture (1969.) te slikarstvo na razmeđu gotike i renesanse – sa smionim atributivnim prijedlogom mladom Albrechtu Düreru (1971.). Svojim prije svega ranim radovima, zagrebačke je spomenike tako iz dominantne sfere kulturno-povijesnoga, uveo u opseg povijesnoumjetničkoga istraživanja.

Marko Špikić

**RASPRAVE PROFESORA KNOLLA O OČUVANJU
STAROGA ZAGREBA**

U izlaganju će biti riječi o Petru Knollu (1872. – 1943.), profesoru jugoslavenskih umjetnosti na zagrebačkom Mudroslovnom fakultetu od 1921. godine koji je nekoliko godina nakon stupanja u službu počeo objavljivati novinske osvрте o planovima za novogradnje i potrebi očuvanja staroga Zagreba. Prikazat će se njegovo zanimanje za probleme očuvanja zagrebačke gradske jezgre koja je tijekom dvadesetih i tridesetih godina 20. stoljeća doživjela znatne promje-

ne. U izlaganju se želi raspraviti o nekoliko tema: mjestu Knollovih tekstova u poimanju i prosudbama o preobrazbi Zagreba prvoga poraća, shvaćanju odnosa očuvanja i spekulacijskog razvitka grada u prvoj jugoslavenskoj državi te o podrijetlu pišćevih koncepata u odnosu na stajališta aktera konzervatorskih i modernističkih pokreta tadašnje Hrvatske i Europe, osobito u Italiji i srednjoj Europi.

Studentski poster

ANA KOLONIĆ, FOTOTEKA ODSJEKA ZA POVIJEST UMJETNOSTI – DIJAPOZITIVI NA STAKLENIM PLOČAMA

Diplomski rad: *Renesansa i barok na staklenim pločama: fotografska dokumentacija prve polovice XX. stoljeća na Odsjeku za povijest umjetnosti*, Odsjek za povijest umjetnosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2017.

Mentorica: dr. sc. Tanja Trška, viši asist.

Pri Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sačuvana je fototeka koja sadrži 35-milimetarske dijapozitive te dijapozitive na staklenim pločama, dimenzija 8,5 x 10 cm i 8,5 x 8,5 cm. Prvi stakleni dijapozitivi nabavljeni su već 1913. godine zalaganjem prvog profesora *Stolice za povijest umjetnosti* Izidora Kršnjavoga. Započetu inicijativu uvođenja projekcijskih predavanja prekida Prvi svjetski rat te se ona nastavlja tek nakon Drugog svjetskog rata kada predstojnik tadašnjeg *Seminara za povijest umjetnosti* postaje profesor Grgo Gamulin. Sačuvani stakleni dijapozitivi najvećim dijelom reproduciraju djela strane, europske umjetnosti i arhitekture, ali i djela iz domaće baštine, primjerice slike iz Strossmayerove galerije starih majstora Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Osim važnosti za povijest nastave povijesti umjetnosti, sačuvani stakleni dijapozitivi sadrže mnoštvo informacija i o povijesti reproduciranih djela.

**MARTA SANTRIĆ, UMJETNOST U ULOZI ODGOJA OKA I
RAZVOJA KOGNICIJE**

Diplomski rad: *Vođeno promatranje likovnog djela kao metoda u nastavi Likovne umjetnosti*, Odsjek za povijest umjetnosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2017. Mentorica: dr. sc. Josipa Alviž, viši asist.

Priroda današnje vizualnosti često je kaotična i banalna, što suvremenog čovjeka čini površnim i mehaničkim upijačem vizualnih utisaka. Isti površan pristup suvremeni pojedinac primjenjuje i u promatranju umjetnosti, zbog čega ona za njega (p)ostaje nerazumljiva, čudna ili dosadna. Stoga se osjetilnost današnjeg čovjeka ne može njegovati usput, nego svjesno, a važnu ulogu u tome ima umjetničko obrazovanje. Posterom je istaknut doprinos prof. dr. sc. Jadranke Damjanov unaprjeđenju znanstvene spoznaje o vizualnoj percepciji i utvrđivanju specifične prirode promatranja umjetničkog djela u odnosu na svakodnevnu promatračku djelatnost. Istraživanja Jadranke Damjanov uspoređena su sa sličnim naporima njemačkog psihologa, filozofa i teoretičara Rudolfa Arnheima – jednog od najpoznatijih zagovaratelja ideje vizualnog mišljenja ili razmišljanja posredstvom očiju, te Davida N. Perkinsa koji je koncept mišljenja gledanjem istaknuo sintagmom »inteligentnog oka« (engl. *intelligent eye*).

**STEPHANIE PERŠIĆ, DORA PETERNEL, ANA-MARIJA SEVER,
JOSIP VUKELIĆ, POST SCRIPTUM ZA ARHIV GRGO GAMULIN**

Ovaj rad nastao je suradnjom Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu, u sklopu kolegija na diplomskom studiju povijesti umjetnosti *Arhitektura od XVI. do XVIII. stoljeća u srednjoj Europi*, nositeljice dr. sc. Dubravke Botica, u akademskoj godini 2016./2017.

Mentorice: dr. sc. Dubravka Botica i Irena Šimić (Institut za povijest umjetnosti)

Prilagodba materijala: Lina Šojat i Petra Šlošel (Institut za povijest umjetnosti)

Rad predstavlja rezultate stručne obrade ostavštine hrvatskog povjesničara umjetnosti i sveučilišnog profesora Grge Gamulina (Jelsa, 1910. – Zagreb, 1997.). Građa nastala tijekom dugogodišnjeg istraživačkog rada predana je na stručnu obradu i trajnu pohranu u Institut za povijest umjetnosti u Zagrebu. Ostvarena suradnja između Odsjeka za povijest umjetnosti i Instituta za povijest umjetnosti, pod mentorstvom Irene Šimić, stručne suradnice u znanosti – dokumentaristice, rezultirala je izradom preliminarnog popisa i pripremom gradiva za trajnu pohranu, a studentima pružila uvid u vrijedan dio kulturne baštine koji čine rukopisne ostavštine.

1877

1897

1948

1954

1977

1998

 PF press